

Barbara Pregelj

**NA LETOŠNJEM MEDNARODNEM
PREVAJALSKEM SIMPOZIJU TUDI
O PREVAJANJU MLADINSKE
KNJIŽEVNOSTI**

Društvo slovenskih književnih prevajalcev vsako leto organizira in izvede odmeven mednarodni prevajalski simpozij, ki je letos potekal med 9. in 11. oktobrom v Mariboru in Lendavi. Tokratni je bil prav poseben: ne le, da se je odvijal v korona vzdušju in z upoštevanjem vseh navodil in priporočil NIJZ, ob prevajanju leposlovnih in humanističnih besedil v madžarščino in iz madžarščine se je posvetil tudi prevajanju otroške in mladinske književnosti iz tujih jezikov in v tuje jezike.

Tudi sicer DSKP prevajanju mladinske književnosti namenja stalno pozornost. Mladinski književnosti sta se s prevodoslovnega vidika doslej posvečala dva simpozija, ki sta prinesla tudi objavo prispevkov v zbornikih, in sicer *Prevajanje otroške in mladinske književnosti* (1998) ter *Prevajanje Prešerna. Prevajanje pravljic* (2001). Prevajanje mladinskih besedil pa DSKP reflektira tudi v okviru svojih dogodkov, predvsem cikla Pridobljeno s prevodom, kjer je bilo v pogovoru z zanimivimi sogovorniki v zadnjem času predstavljeno prevajanje risoromanov in stripov (Zgodbe v oblakih, pogovorni večer z Anjo Golob, 20. 3. 2019), poseben dogodek je bil namenjen tudi predstavitvi prevajalskih projektov (Kaj po svetu berejo za lahko noč: prevodi otroških zgodb in pesmi, 6. 4. 2018; Kaj po svetu še berejo za lahko noč: prevodi otroških zgodb, 30. 5. 2018).

Letošnji prevalski simpozij je odprla predsednica DSKP **Tanja Petrič**, ki je uvodoma ponudila kratek vpogled v promocijo in stanje prevodov slovenske mladinske književnosti v tuje jezike v zadnjih letih, pri tem pa povzela podatke, povezane s slovensko mladinsko produkcijo, ter izpostavila slovenske mladinske avtorje, ki so jih doslej prevajali na mednarodnih seminarjih slovenske književnosti, pa tudi seminarjih, namenjenih prevajalcem v nemščino. Nekatere od navedenih so bralci in bralke revije *Otrok in knjiga* že spoznali ob prebiranju njenega članka, objavljenega v prejšnji številki te revije.

Sledil je prispevek **Biserke Bobnar**, ki je empirično primerjala podatke o medkulturnem jezikovnem posredovanju mladinske književnosti med Slovenijo, Srbijo, Bosno in Hercegovino, Črno goro in Hrvaško v obdobju med 1991 in 2018. Referentka se je spraševala, katera mladinska literarna dela so bila v tem obdobju prevedena, kateri prevajalci so jih prevajali, ali so izdaje prevodov leposlovnih mladinskih del upoštevale književno produkcijo v posamezni državi in prikazala

razmerje med številom prevodov iz slovenščine v srbsčino, bosanščino, črnogorščino, hrvaščino in obratno. Pri tem je predstavila osupljive podatke, ki kažejo predvsem, da leta samostojne države pomenijo izjemno rahljanje prejšnjih vezi ter izjemen upad prevodne produkcije v navedenih državah in iz njih.

Vprašanja sponzorjev in mehanizmov samocenzure pri prevajanju otroške in mladinske literature se je v svojem predavanju dotaknila **Nike Kocjančič Pokorn**, ki je razmišljala o gozdovniških, skavtskih in taborniških odsevih v prevodu mladinskega dela Ernsta Thomsona Setona *Rolf gozdovnik*. Besedilo je doživelo dva prevoda, in sicer leta 1939 ter 1958 (s ponatisoma leta 1964 in 1973). Za različna naročnika (Jugoslovansko gozdovniško ligo in slovenske tabornike) sta jih opravila Miran Deržaj (pod psevdonimom Peter Donat) ter Rudolf Kresal. Njuna analiza pa je pokazala, »da prevodi vedno odsevajo delovanje različnih akterjev, ne samo prevajalcev in urednikov, ampak tudi mecenov, ki zaradi svoje podpore pričakujejo, da se bo prevod ujema z njihovimi ideološkimi in političnimi pozicijami.«

Živa Čebulj je začela lendavski del simpozija. Predstavila je prispevek z naslovom *Zrcalkin peskovnik*. V njem se je posvetila analizi lastnega prevajanja, in sicer fantastični tetralogiji *Zrcalka* Christelle Dabos, od katere so v slovenščino prevedeni prvi trije deli *Zimska zaročenca* (2019), *Izginotja na Mesečini* (2019) in *Spomin Babilona* (2020). V svojem referatu je predstavila tvorbo samostalniških in pridevniških besed (ter glagolov in mimogrede tudi prislovov), »saj domišljijske osebe, kraji in predmetnost silijo k iskanju in tvorbi izrazov, ki ustrezno ubesedi-jo njihov svet, obenem pa so bralcem in bralkam dovolj prepoznavni in domači, da jih razumejo brez težav.« Njena besedotvorna analiza tvorjenja neologizmov, objavljena bo v naslednji številki revije *Otrok in knjiga*, ponuja izjemen vpogled v prevajalsko delo ter postopke in način snovanja prevoda, ki bralcem prevodov večinoma ostane prikrit.

Žal smo zaradi epidemioloških razmer ostali brez samopremisleka **Aleša Bergerja** o prevajanju *Nikca* Renéja Goscinnyja, ki je obljubljal spomine na radosti in zadrege ob prevajanju sedmih knjig z dogodivščinami šolarja in sinka-edinčka *Nikca*. Zato še z večjo radovednostjo pričakujemo njegov zapis refleksije o odnosu do prevoda prve knjige Tomaža Šalamuna, pa tudi različnosti okolij izvirnika in prevoda ter preverjanju lastnih prevodnih rešitev.

Tina Bilban je v svojem prispevku predstavila mednarodne literarne nagrade, predvsem najpomembnejšo, Andersenovo, ter njen vpliv na recepcijo avtorjev v slovenskem prostoru. Številke, ki jih je predstavila, so povedne: v slovenskem prostoru izide relativno malo prevodov nagrajenih avtorjev in avtoric. Izdana besedila in/ali ilustracije so sicer praviloma deležna večje pozornosti strokovnjakov, so tudi prejemnice slovenskega znaka kakovosti zlata hruška, pa vendar gre za literarno izjemno stremeljive stvaritve, ki z vidika recepcije verjetno nikoli ne bodo postale množične.

Barbara Pregelj je v svojem prispevku o vrednotenju prevodov mladinske književnosti opozorila na vse manjšo pozornost, ki jo literarni kritiki namenja-jo prevodom mladinske književnosti, kjer je v ospredju, pričakovano, večinoma ustvarjalnost domačih avtorjev. Opozorila je tudi na celoletno vrednotenje celotne produkcije mladinske književnosti, ki jo po javno dostopnih kriterijih vrednotenja kakovosti izvaja Pionirska, ki vrednoti knjigo kot celosten izdelek, kakor tudi na uvrstitev prevajalcev in prevajalk med prejemnike častne liste IBBY, kjer kriteriji izbire niso znani. Njeno izvajanje je poudarilo tudi potrebo po ustanovitvi prevajalske

nagrade za prevode mladinske književnosti, ki bi prevod ovrednotila predvsem s specifične prevajalske optike.

Nada Grošelj se je v nadaljevanju posvetila Muminsvetu po slovensko ter avtorici Tove Mariki Jansson (1914–2001), Andersenovi nagrajenki, ki jo kot prevajalko spremlja že dvajset let. V referatu je obravnavala različne izzive pri prevajanju njenih del, od poustvarjanja sloga do (ne)slovenjenja imen. Serijo prispevkov o prevajanju mladinske književnosti je sklenil **Matej Kranjc** s prispevkom o prevajanju Beatlov v luči poezije za otroke. Posvetil se je naslovniško odprtima pesmima *Yellow Submarine* in *Octopus' Garden*, ki sta prerasli v otroški klasiki. Njuno prevajanje terja poseben prevajalski pristop, saj sta besedili pesmi tesno povezani z glasbo.

Prispevki v madžarskem sklopu se niso posvečali prevajanju mladinske književnosti, so bili pa izjemno zanimivi in si zaslužijo, da jih vsaj navedemo: Prevajanje velikih epskih žanrov v verzih (Gergely Bakonyi), Prevajanje lastnih imen v Kozlovski sodbi v Višnji Gori (Júlia Bálint Čeh), Nekatera strukturno in interpretativno zanimiva mesta pri prevajanju leposlovja iz madžarskega v slovenski jezik (Marjanca Mihelič), Kajetan Kovič – prevajalec madžarske poezije (Mladen Pavičić) in V slovenski jezik prevedena madžarska literatura po drugi svetovni vojni (Judit Zágorec-Csuka).

Naj ob vsem tem opozorim še na zanimiv pogovor z **Milanom in Nino Dekle-va** o *Kulturnih knjigah, kulturnih prevodih: o Zverjascu in drugih pošastih*, ki sta ga v okviru mednarodnega simpozija pripravili Julija Potrč Šavli in Barbara Pregelj. Posnetek pogovora je dostopen na društvenem Facebooku, ogledate pa si ga lahko tudi na YouTube kanalu Društva slovenskih književnih prevajalcev, in sicer na povezavi: https://www.youtube.com/watch?v=4rL_7-4zG1E&ab_channel=Dru%C5%A1tvoslovenskihknji%C5%BEevnihprevajalcev

Če v prihodnje ne želite več zamuditi nobene zanimive objave DSKP, se na kanal lahko tudi naročite.